

DOI:10.33617/2522-9680-2020-1-19
УДК: 615.2:615.32

ОБҐРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНОСТІ ФІТОТЕРАПЕВТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЧЕРВОНОЇ ОЛІЇ З М'ЯКОТІ ПЛОДІВ ПАЛЬМОВОГО ДЕРЕВА *ELAEIS GUINEENSIS* (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

- В. П. Степура, канд. мед. н., асист. каф. трад. і нетрад. мед.
Т. В. Євтушенко, зав. каф. трад. і нетрад. мед.
Л. Я. Адегова, асист. каф. трад. і нетрад. мед.
Н. В. Євтушенко, асист. каф. трад. і нетрад. мед.

- *Дніпровський медичний інститут традиційної і нетрадиційної медицини*

Вступ.

Всупереч негативному ставленню, поширеному в українському суспільстві до терміну «пальмова олія», ми пропонуємо розглянути фармакогностичні переваги олії з плодів гвінейської олійної пальми, яка не має ніякого відношення до гідрогенізованих пальмових трансжирів.

Ця рослина, завдяки її олії, на думку «ЮНЕСКО», належить до найцінніших на планеті. Її олія є найбагатшим у світі володарем «джек-поту» з десяти натуральних каротиноїдів (провітамінів А), величезної кількості вітаміну Е, перш за все, його токотрієнольної форми, вітаміну К і D, коферменту Q-10, рослинного сквалєну, збалансованого комплексу моно- і поліненасичених жирних кислот тощо.

Африканська олійна пальма або Елеїс гвінейський (лат. *Elaeis guineensis*) – рослина родини **пальмові** (*Arecaceae*), вид роду **Олійна пальма** (*Elaeis*) знаменита в народному господарстві та медицині з давніх часів. Однак, обробляти її в промислових масштабах почали лише в ХХ столітті. У 1911 році було розпочато промислове вирощування олійної пальми в Індонезії, а в 1919 році – в Малайзії. Також були значно розширені площі, зайняті олійною пальмою в країнах Африки. Зараз олійна пальма стала однією з провідних олійних культур у світі. У 1988 році світове виробництво олії з плодів олійної пальми становило 9,1 млн. тонн, і з кожним роком воно все збільшується.

За останні 20 років червона олія з плодів *Elaeis guineensis* отримала дуже широку популярність на різних континентах планети, від Австралії до Канади, і використовується у понад 100 країнах світу. Продукт міцно утвердився на ринках Великобританії, Португалії, Японії, Австралії, Індії, Малайзії, Сінгапуру, США, Канади, країнах Балтії, Росії та інших.

Пальмова олія наразі займає близько 65% всього світового ринку рослинної олії, і попит на неї продовжує збільшуватися. У *Продовольчому і сільськогосподарському комітеті ООН (FAO)* передбачають, що до 2050 року світовий попит на пальмову олію потроїться.

Завдяки своїм якостям червона пальмова олія з плодів *Elaeis guineensis* привернула увагу колективів учених. Велика частина наукових досліджень проведена при державному відомстві Малайзії – «Раді з пальмової олії Малайзії». Вибір учених не випадковий – зараз більше 80% пальмової олії виробляється в Малайзії та Індонезії.

Основну увагу світових медичних співтовариств привернула червона пальмова олія «Carotino». В її складі, завдяки технологіям виробництва, максимально збережено комплекс каротиноїдів – попередників вітаміну А, що і визначило пріоритетно-виражений червоний колір цієї олії. Її виробляє однойменна малайзійська компанія «CAROTINO SDN BHD Company» за власною технологією, запатентованою в 1996 році Малайзійським Інститутом Пальмової Олії (PORIM) із застосуванням фізичних методів переробки та молекулярної дистиляції сирої пальмової олії без хімічних реагентів. Це підприємство сертифіковане за всіма міжнародними стандартами якості (ISO 9002).

Технологія «Каротіно» дозволяє зберегти більше як 80% природних вітамінів і антиоксидантів в оптимально збалансованому співвідношенні, і у найбільш прийнятній для засвоєння жиророзчинній формі. Олія не містить в собі холестерину, шкідливих трансжирних кислот і генетично модифікованих компонентів. У даний час це єдина в світі 100% натуральна харчова олія без хімічного очищення.

Застосування цієї олії з профілактичною та лікувальною метою схвалено Швейцарським Інститутом Вітамінів, РІРОС і Міжнародною комісією з вивчення жирів при ООН (включаючи ЮНІСЕФ та ЮНЕСКО), кардіологічними Фондами Австралії, ПАР і Сінгапуру. Ця олія має нагороди терапевтичних, кардіологічних, ендокринологічних, мамологічних асоціацій і позитивні висновки НДІ ближнього і далекого зарубіжжя, сертифікати «HALAL» і «KOSHER» та ін.

Біологічно активні речовини червоної пальмової олії з плодів *Elaeis guineensis* та їх фармакологічна дія
Ця олія є низькокалорійним, повноцінним і фізіоло-

гічно збалансованим джерелом антиоксидантів, жирних кислот, вітамінів і ряду інших речовин – біопротекторів системної дії.

Каротиноїди. Червона пальмова олія «Carotino» – це не тільки один β -каротин, а великий букет з десяти різних каротиноїдів у легко засвоюваній природно-олійній формі: бета-каротин (47,7%), альфа-каротин (37,0%), цис-альфа-каротин (6,9%), фітоен (2,0%), лікопін (1,5%), фітофлуен (1,2%), цис-бета-каротин (0,8%), дельта каротин (0,6%), бета-зеаксантин (0,5%) і альфа-зеаксантин (0,3%). Завдяки їх високому вмісту олія отримала свій неповторний червоний колір і назву. Це дуже потужні природні антиоксиданти. Вони допомагають організму виробляти вітамін А, необхідний для збереження нормального зору, здорової шкіри, а також у боротьбі з різними інфекціями. Бета-каротин – попередник вітаміну А; в організмі людини з однієї молекули β -каротину при розщепленні утворюється 2 молекули вітаміну А.

Вміст каротиноїдів у червоній пальмовій олії у 15 разів вище, ніж у моркві, і в 300 разів вище, ніж у помідорах.

Каротиноїди і вітамін А необхідні для здоров'я дітей, репродуктивної функції, гормональної стійкості у жінок, нормального росту, балансу цукру в крові, захисту від інфекцій, здорової шкіри. Цю олію у багатьох країнах додають в раціон вагітних, матерів-годувальниць та грудних дітей.

Олія за технологією «Каротіно» – це потужний захист сітківки, де головними каротиноїдами, які захищають наші очі, є лікопін, лютеїн і зеаксантин, зосереджені в жовтій плямі сітківки ока.

Каротиноїди є борцями з новоутвореннями і потужним засобом профілактики багатьох інших захворювань. Нестача β -каротину у курців сприяє розвитку онкологічних захворювань.

Вітамін Е. Червона пальмова олія містить вітамін Е в формі D-альфа-токоферолу (30%) і токотрієнолів (70%) – найсильніших антиоксидантів.

Червона пальмова олія – найбагатше у світі джерело жиророзчинних вітамінів Е в натуральній формі. Наприклад, в 1 кг оливкової олії міститься тільки 51 мг вітаміну Е, а в 1 кг пальмової олії – 900 мг. За змістом токотрієнолів, що перевершують за своєю антиоксидантною активністю більш ніж в 45 разів токоферольну форму вітаміну Е, пальмова олія займає лідируючу позицію серед більшості рослинних олій, в ряду яких

– соняшникова, бавовняна, соєва, кукурудзяна та рапсова (табл. 1).

Гамма і дельта-складова токотрієнолів чинять гальмуючу дію при ракових захворюваннях шкіри і деяких інших онкологічних захворювань, у тому числі пухлин молочної залози.

Токотрієноли, які є «косметикою» зсередини, застосовуються всіма косметологами світу в комплексах anti-age терапії. При місцевому застосуванні токотрієноли швидко проникають в глибокі шари шкіри, саме тому косметологи розхвалюють вітамін Е як «чудовий» компонент, який благотворно впливає на шкіру, він перешкоджає старінню шкіри; захищає її від шкідливої дії вільних радикалів у результаті ультрафіолетового опромінення, від забруднення навколишнього середовища.

Важливо не тільки те, що пальмові токотрієноли захищають як від гормонозалежних, так і гормонезалежних онкологічних захворювань. У даний час рак молочної залози є основною причиною жіночої смертності, поступаючись лише хворобам серця. Більшість жінок не знайомі із засобами профілактики цього захворювання. У 2003 р. Президентом Асоціації «Мамологія» (РФ) створені рекомендації з використання нерафінованої пальмової олії за технології «Каротіно» у програмі профілактики та лікуванні захворювань молочної залози.

Також, багата на токотрієноли червона пальмова олія має великий потенціал у захисті мозку від руйнівних окиснювальних процесів, а отже, від негативних вікових змін.

Без вітаміну Е клітинні мембрани, активні ферменти і ДНК піддаються серйозній щоденній небезпеці. Вітамін Е стабілізує жири крові, завдяки чому і кровеносні судини, і серце, і організм у цілому краще протистоять атакам вільних радикалів. Рослинні токотрієноли знижують рівень холестерину в крові, мають антитромботичну дію, знижують ризик розвитку судинно-серцевих захворювань.

Клінічні дослідження підтверджують позитивний взаємозв'язок вітаміну Е і попередження атеросклерозу та інших судинних захворювань. Вітамін Е, нарівні з цинком, є незамінним фактором обміну речовин в організмі чоловіків. Червона олія здавна використовувалась спортсменами для відновлення сил після великих навантажень. У присутності вітаміну Е зменшується ризик зниження імунного захисту при емоційних навантаженнях і стресах.

Таблиця 1

Вміст вітаміну Е в деяких маслах, мг / 100 г продукту

Продукт	Токотрієноли	Токотрієноли	Токотрієноли	Токотрієноли	Токоферол
	Альфа	Бета	Гамма	Дельта	Альфа
Пальмова олія	14,6	3,2	29,7	8,0	15,0
Рисові висівки	23,6	N/A	34,9	—	32,4
Пшеничні зародки	2,6	18,1	N/A	N/A	133,0
Кокос	0,5	0,1	—	—	0,5
Соя	0,2	0,1	0	0	7,5
Оливки	0	0	0	0	11,9

Ліпіди. Червона пальмова олія містить фітостерини, природний пальмовий сквален, жирні кислоти (лінолева – 13,0%, ліноленова – 1,3%, олеїнова, пальмітинова, стеаринова та інші) в оптимальному збалансованому співвідношенні для плазми крові і тканин людського організму.

Свого часу доктор Емануель Ревічі (США) зробив відкриття, що ліпіди в організмі утворюють особливу захисну систему, яка функціонує незалежно від імунної, але також захищає його від вірусів, бактерій, грибів і раку. Він домогся великих успіхів у лікуванні важких захворювань та онкології за допомогою ліпідів – жирних кислот і стеролів.

Кофермент Q10 (або **убіхіон**, у перекладі – «всюди присутній») – головний учасник біохімічних реакцій в енергетичних процесах усіх клітин тіла і, перш за все, серця. При дефіциті цієї речовини страждають всі клітини організму, особливо клітини серцевого м'яза і мозку. Q10 попереджає і гальмує захворювання серцевого м'яза, клапанів, судинної стінки, знижує рівень холестерину і цукру в крові, сприяє «скиданню» зайвої ваги, полегшуючи використання запасів жиру як палива. В результаті людина страждає на хронічну втому, серцево-судинні захворювання. Кожна людина після тридцяти років відчуває тісно чи іншою мірою дефіцит коферменту Q10. Профілактичний прийом червоної олії скорочує ризик першого інфаркту міокарда.

Індекс закисної стійкості (Oil Stability Index, або OSI), який застосовується Американським товариством хіміків олійно-жирової промисловості (American Oil Chemists Society (AOCS)) – це показник, який визначає відносну стійкість жиру або олії до закиснення. Даний метод прийшов на зміну застарілому **методу активного кисню** (англ. *Active Oxygen Method*, або *AOM*). Чим вище OSI, тим довше рослинна олія зберігає свою якість і тим менше вона схильна до закисного псування. В таблиці 2 вказані значення OSI для ряду рослинних олій.

Таблиця 2

Значення OSI для деяких рослинних олій

Досліджувана олія	OSI при 110 °C (год)	AOM, розрахований на підставі OSI
Пальмова олія	20-30	48,0-72,2
Соняшникова олія	3-6	6,8-14,0
Соева олія	4-12	9,2-28,6

Засвоєваність, тобто використання організмом людини, пальмової олії становить 95,8%.

Показання до застосування червоної пальмової олії:

- атеросклероз, патології судин, порушення мозкового кровообігу, артеріосклероз, кардіосклероз, ішемічна хвороба серця, стенокардія, дистрофії або інфаркт міокарда, пороки серця, міокардіодистрофія, кардіоміопатія і т. ін.;
- прогресуюча короткозорість, спазмакомодатія; порушення сприйняття кольору і вечірньої світлової адаптації, гіперчутливість до яскравого світла і

відблисків; кон'юнктивіт, ячмінь, виразка рогівки, ксерофтальмія; робота з підвищеним навантаженням на очі і втому очей (комп'ютерний синдром, тривале носіння контактних лінз, читання, водіння авто та ін.); катаракта, дегенеративні процеси сітківки та зорового нерва, ангіопатії та відшарування сітківки, глаукома, глаукоматозні нейропатії, склеротична дегенерація жовтої плями та ін.;

- простатит, аденома, доброякісна гіперплазія і онкопроцес простати;
- дисфункція яєчників та інші порушення жіночого гормонального балансу, передменструальний і клімактеричний синдроми, мастопатія, фіброзно-кістозна дисплазія і онкологічні захворювання молочної залози, гормонозалежні пухлини; ерозія шийки матки, запальні процеси малого тазу;
- у дієті вагітних і годувальниць;
- хвороби шкіри та її придатків: вугрі, акне, фурункулез, екзема і найрізноманітніші дерматити, себорея, діатез, псоріаз і папулосквамозні дерматози, хвороба Дар'є, іхтіоз, кератоз та інші дерматози, а також захворювання сполучної тканини;
- меланома, невуси, передракові та злоякісні пухлини шкіри;
- вірусні та бактеріальні інфекції організму;
- виразкова хвороба шлунка і 12-палої кишки, гастроентероколіт, виразковий коліт, хвороба Крона, поліпоз кишечника, холецистит, панкреатит та ін.;
- гострі і хронічні захворювання бронхів, легенів і ЛОР-органів: гайморити, синусити, отити, хронічний тонзиліт, ларингіт, фарингіт; лейкоплакія і онкологія легень;
- парадонтоз, стоматит, гінгівіт, онкологічні захворювання слизової оболонки рота;
- цукровий діабет і інші порушення обмінних процесів;
- захворювання суглобів і хребта: подагра, артрози, артрити, бурсити, артропатії і найрізноманітніші захворювання опорно-рухового апарату;
- анемія і захворювання крові; попереджає старіння організму;
- рекомендується для профілактики легеневих захворювань у курців;
- рекомендується в комплексному лікуванні найрізноманітніших онкологічних захворювань, особливо під час проведення хіміо- або радіотерапії;
- рекомендується для профілактики дитячих інфекційних хвороб, а також в хірургії в перед- і післяопераційний період.

Рекомендації щодо застосування. Прийом 1 ст. л. забезпечує організм добовою потребою в провітаміні А (каротиноїдах), вітаміні Е і фітостерині.

В одній ст. л. червоної олії «Каротіно» (14 г) міститься: всього каротинів – 7,00 мг; бета каротин – 3,32 мг (100%); альфа каротин – 2,59 мг (100%); інші каротини – 1,09 мг; вітамін Е – 11,20 мг (100%); кофермент Q10 – 0,60 мг.

Рекомендований спосіб застосування. З метою профілактики – 1 дес. л. (7 мл) 1 раз на день вранці. З терапевтичною метою – 1 ст. л. (14 мл) на день за 30 хв. до їди. Дітям – 1 ч. л. 1-2 рази на день. Вагінально – тампони або аплікації, ректально – мікроклізми, інтраназально – капати в ніс або турунди. Курс прийому 3-6 місяців.

Червону пальмову олію разом з внутрішнім застосуванням можна використовувати і зовнішньо. При ерозії шийки матки рекомендується закладати тампони з олією вагінально. При запорах, проблемі з прямою кишкою, гемороях – допомагають олійні мікроклізми. Для позбавлення від опрілості і пітниці – обробляти олією постраждалі ділянки шкіри. При теплових і сонячних опіках змащувати уражені ділянки шкіри.

Висновки

1. Властивості олії з плодів гвінейської олійної пальми *Elaeis guineensis* досить добре вивчені сучасною доказовою медициною, а його застосування схвалено протоколами медичних фондів і асоціацій різних країн.

2. Червона пальмова олія, перш за все, є унікальним джерелом десяти різних каротиноїдів (попередників вітаміну А) у легко засвоюваній природно-олійній формі: бета-каротин (47,7%), альфа-каротин (37,0%), цис-альфа-каротин (6,9%),

фітоєн (2,0%), лікопін (1,5%), фітофлуен (1,2%), цис-бета-каротин (0,8%), дельта каротин (0,6%), бета-зеаксантин (0,5%) і альфа-зеаксантин (0,3%).

3. Червона пальмова олія – найбагатше в світі джерело токотрієнолів, які перевершують за своєю антиоксидантною активністю більш ніж у 45 разів токоферольну форму вітаміну Е.

4. Зазначені ключові якості цього продукту, а також його стійкість до закиснення, висока харчова цінність, засвоюваність – 95,8% і особливий жирнокислотний склад закликають до більш активного його використання як профілактичного і фітотерапевтичного засобу при широкому спектрі захворювань. Накопичено багатий досвід його внутрішнього і зовнішнього застосування в кардіології, офтальмології, гінекології, андрології, гастроентерології, пульмонології, дермато-косметології, стоматології та інших сферах медицини.

5. Слід окремо підкреслити протипухлинну дію гамма- і дельта-складових пальмових токотрієнолів червоної олії, насамперед при пухлинах молочної залози. У даний час рак молочної залози є основною причиною жіночої смертності, поступаючись лише хворобам серця. Більшість жінок не знайомі з червоною пальмовою олією з плодів *Elaeis guineensis* як ефективним засобом профілактики і терапії цього захворювання.

Література

1. Мир культурных растений. Справочник / В. Д. Баранов, Г. В. Устименко. – М.: Мысль, 1994. – 363-367 с.
2. Жизнь растений. В 6-ти т. / Гл. ред. А. Л. Тахтаджян. – М.: Просвещение, 1982. – Т. 6. Цветковые растения / Под ред. А. Л. Тахтаджяна. – 444 с.
3. R. Lordan Dairy Fats and Cardiovascular Disease: Do We Really Need to Be Concerned / R. Lordan, A. Tsoupras, B. Mitra, I. Zabetakis // *Foods*, 2018-03-01. – Т. 7, вып. 3. – 58 с.
4. A Review: Aspects of the African Oil Palm (*Elaeis guineensis* Jacq.) // *Amer. J. of Biochem. and Molec. Biol.*, 2012. – 29 p.
5. Lena Ohlsson. Dairy products and plasma cholesterol levels // *Food & Nutr. Res.*, 2010-08-19. – Т. 54. – 49 p.
6. Goralczyk R. Beta-carotene and lung cancer in smokers: review of hypotheses and status of research. // *Nutr. Cancer.*, 2009 Nov; Vol. 61(6). – 767 p.
7. WHO Technical Report Series 916, Report of a Joint WHO / FAO Expert Consultation, World Health Organization, Geneva, 2003. – 88 p.

8. Kiple, Kenneth F.; Conee Ornelas, Kriemhild, eds. *The Cambridge World History of Food*. Cambridge University Press // Cambridge University Press, 2000. – 34 p.
9. M. T. Clandinin The effect of palmitic acid on lipoprotein cholesterol levels / M. T. Clandinin, S. L. Cook, S. D. Konard, M. A. French // *International J. of Food Sci. and Nutr.*, 2000. – Т. 51 Suppl. – P. 61-71.
10. Vaughan J. G., Geissler C. A. *The New Oxford Book of Food Plants*. – New York: Oxford University Press, 1997. – 26 p.
11. P. Virgilio. Structural Position and Amount of Palmitic Acid in Infant Formulas: Effects on Fat, Fatty Acid, and Mineral Balance / P. Virgilio, H.T. Carnielli, H.T. Tngrid [et al] // *Journal of Pediatr. Gastroenterol. and Nutr.*, 1996-12. – Vol. 23, iss. 5. – 553 p.
12. P. Calloway, Doris Howes, et al. The absorbability of natural and modified fats. / P. Calloway, Doris Howes [et al] // *J. of Food Sci.*, 1956, Vol. 21. Jg. – № 6. – P. 621-629.

Надійшла до редакції 25.02.2020 р.

УДК: 615.2:615.32

DOI:10.33617/2522-9680-2020-1-19

В. П. Степура, Т. В. Євтушенко, Л. Я. Адегова, Н. В. Євтушенко

ОБГРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНОСТІ ФІТОТЕРАПЕВТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЧЕРВОНОЇ ОЛІЇ З М'ЯКОТИ ПЛОДІВ ПАЛЬМОВОГО ДЕРЕВА *Elaeis guineensis* (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ)

Ключові слова: *Elaeis guineensis*, червона пальмова олія, комплекс каротиноїдів, токотрієноли, фітостерини.

У статті йдеться про те, що властивості червоної олії з плодів гвінейської олійної пальми *Elaeis guineensis* досить добре вивчені сучасною доказовою медициною, а його застосування схвалено протоколами медичних фондів і асоціацій різних країн. Автори акцентують увагу на складі та сучасних аспектах використання червоної

пальмової олії в медицині, перш за все в кардіології, офтальмології, гінекології, андрології, гастроентерології, пульмонології, дерматокосметології, стоматології та інших сферах медицини. Особливо підкреслюється актуальність протипухлинної дії гамма- і дельта-складових пальмових токотрієнолів при пухлинах молочної залози.

В. П. Степура, Т. В. Евтушенко, Л. Я. Адегова, Н. В. Евтушенко
ОБОСНОВАНИЕ ПЕРСПЕКТИВНОСТИ
ФИТОТЕРАПЕВТИЧЕСКОГО ПРИМЕНЕНИЯ КРАСНОГО
МАСЛА ИЗ МЯКОТИ ПЛОДОВ ПАЛЬМОВОГО ДЕРЕВА
ELAEIS GUINEENSIS
(ОБЗОР ЛИТЕРАТУРЫ)

Ключевые слова: *Elaeis guineensis*, красное пальмовое масло, комплекс каротиноидов, токотриєнолы, фитостерины.

В статье говорится, что свойства красного масла из плодов гвинеиной масличной пальмы *Elaeis guineensis* достаточно хорошо изучены современной доказательной медициной, а его применение одобрено протоколами медицинских фондов и ассоциаций разных стран. Авторы акцентируют внимание на составе и современных аспектах использования красного пальмового масла в медицине, прежде всего в кардиологии, офтальмологии, гинекологии, андрологии, гастро-

энтерологии, пульмонологии, дерматокосметологии, стоматологии и других сферах медицины. Отдельно подчеркивается актуальность противоопухолевого действия гамма- и дельта-составляющих пальмовых токотриєнолов при опухолях молочной железы.

V. Stepura, T. Evtushenko, L. Adeгова, N. Evtushenko

SUBSTANTIATION OF PERSPECTIVES OF
PHYTOTHERAPEUTIC APPLICATION OF RED OIL FROM
FRUITS OF PALM TREE ELAEIS GUINEENSIS
(LITERATURE REVIEW)

Keywords: *Elaeis guineensis*, red palm oil, carotenoid complex, tocotrienols, phytosterols.

The article says that the properties of red oil from the fruits of Guinean oil palm *Elaeis guineensis* are well studied by modern evidence-based medicine, and its use is approved by the protocols of medical funds and associations of different countries. The authors focus on the composition and modern aspects of the use of red palm oil in medicine, primarily in: cardiology, ophthalmology, gynecology, andrology, gastroenterology, pulmonology, dermatocosmetology, dentistry and other fields. The relevance of the antitumor action of the gamma and delta components of palm tocotrienols in breast tumors is emphasized separately.

DOI:10.33617/2522-9680-2020-1-23
 УДК616.316.5-002-022-092:612.017.1

ВИРАЖЕНІСТЬ АНТИОКСИДАНТНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЛДРОКАРДУ-Н У ХВОРИХ НА ОСТЕОАРТРОЗ У КОМОРБІДНОСТІ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ ДРУГОГО ТИПУ

- С. Ф. Гузинець, аспір. каф. госпітал. терап.
- ВДНЗ «Ужгородський національний університет»

Системність ураження при багатьох захворюваннях: атеросклероз, цукровий діабет (ЦД), запально-дегенеративні процеси у суглобах свідчать про поліоргани ураження та мають спільні патофізіологічні та патогенетичні ланки розвитку захворювань. Найбільш поширеною патологією дегенеративних захворювань суглобів, яка характеризується прогресуючим руйнуванням суглобового хряща та супутніми змінами навколосуглобових структур, є остеоартроз (ОА) [2; 5]. Багато років вважалося, що поява та прогресування ОА є наслідком вікового «зношування» хряща. Однак, останнім часом встановлено, що в патогенезі ОА провідна роль належить порушенню молекулярної структури гіалінового хряща в результаті чого відбуваються дегенеративні процеси і хрящ розм'якшується і в ньому з'являються тріщини із формуванням запалення [3; 10].

Коморбідність патологічних процесів не тільки обтяжує, а й визначає складність патогенетичних шляхів формування запалення у хворих на ОА та ЦД II-го типу, що є наслідком внутрішньоклітинного окиснювального стресу,

тому при лікуванні пацієнтів цієї категорії видається перспективним застосування препаратів, що мають цитопротекторні ефекти.

Лікування при ОА представляє серйозну проблему, оскільки більшість лікарських засобів, надають лише симптоматичну дію [4; 9]. Купірувати або зменшувати інтенсивність болю при ОА стає центральним завданням в терапії цього захворювання, оскільки це не тільки призводить до поліпшення якості життя хворого, а й свідчить про зменшення запального процесу в суглобі. Медикаментозні засоби, що мають такий ефект, повинні впливати на клітинний метаболізм, структуру і функцію мембран. До цитопротекторів можна віднести велике число лікарських препаратів і, перш за все, ті, що впливають на енергетичні процеси в клітині, зокрема мельдоній (мілдрокард-Н). Цей препарат оптимізує процеси енергетичного обміну із пригніченням вільнорадикального ушкодження мембран мітохондрій, запобігаючи розвитку окиснювального стресу та інактивуючи активні форми кисню [8].